

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-2 ta' Lulju, 2010

Rikors Numru. 65/2009

Joseph Buhagiar, Rita Buhagiar u Francis Buhagiar

Versus

**Onorevoli Prim'Ministru, Onorevoli Ministru tal-
Gustizzja u l-Avukat Ġenerali**

1. F'din il-kawża l-atturi qegħdin jitolbu rimedju għax qegħdin igħidu illi l-proċedura ta' arbitraġġ obligatorju taħt l-artt. 36(3) u 109 tal-Att dwar Soċjetajiet Koperativi [Kap. 442] u l-art. 15(11) tal-Att dwar l-Arbitraġġ [Kap. 387] tikser il-jedd tagħhom għal smiġn xieraq minn tribunal imparzjali u indipendenti mħares taħt l-art. 39(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-art. 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali.
2. Il-konvenuti ressq u l-eċċezzjoni, fost oħrajn, illi l-Prim'Ministru ma huwiex kontradittur legittimu u għalhekk

għandu jinħeles mill-ħarsien tal-ġudizzju. Din is-sentenza tallum hija dwar din l-eċċezzjoni.

3. Il-konvenut f'din il-kawża huwa l-Gvern ta' Malta u għaldaqstant il-kwistjoni hija jekk f'isem il-gvern huwiex meħtieġ li jidher il-Prim'Ministru. Dwar min jidher f'isem il-Gvern fi proċeduri ġudizzjarji, l-art. 181B tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jgħid hekk:

181B. (1) Il-Gvern għandu jkun rappreżentat fl-atti u fl-azzjonijiet ġudizzjarji mill-kap tad-dipartiment tal-gvern li jkun inkarigat fil-materja in kwistjoni:

... ..

(2) L-Avukat Ġenerali jirrappreżenta lill-Gvern f'dawk l-atti u l-azzjonijiet ġudizzjarji li minħabba n-natura tat-talba ma jkunux jistgħu jiġu diretti kontra xi wieħed jew aktar mill-kapijiet tad-dipartimenti l-oħra tal-Gvern.

4. Il-kwistjoni fil-kawża tallum hija dwar jekk il-ħtieġa legali li ċerti kwistjonijiet ċivili jkunu determinati minn tribunal arbitrali flok mill-qrati ordinarji tiksirx il-jedd għal smiġħ xieraq minn tribunal imparzjali u indipendenti.

5. Ebda kap ta' ebda dipartiment tal-gvern ma għandu s-setgħa li jiddeċiedi jekk proċeduri jinġibux quddiem il-qrati ordinarji jew quddiem tribunal arbitrali. Fejn ma hemmx setgħa ma hemmx responsabilità u għalhekk ebda kap ta' ebda dipartiment tal-gvern ma għandu jwieġeb għall-ilment tal-atturi, u l-kawża tista' u għandha tiġi diretta biss kontra l-Avukat Ġenerali f'isem il-Gvern ta' Malta: la huwa meħtieġ illi jkun hemm, u lanqas għandu jkun hemm, rappreżentant ieħor tal-gvern fil-kawża.

6. Għalhekk il-Prim'Ministru kien imħarrek ħażin, u għandu jinħeles mill-ħarsien tal-ġudizzju. Għall-istess raġuni, il-Ministru tal-Ġustizzja wkoll kien imħarrek ħażin, u, għalkemm ma tressqet ebda eċċezzjoni dwar il-Ministru tal-Ġustizzja, hu wkoll għandu jinħeles mill-ħarsien tal-ġudizzju billi din hija materja ta' ordni pubbliku.

7. Il-qorti għalhekk teħles lill-Prim'Ministru u lill-Ministru tal-Ġustizzja mill-ħarsien tal-ġudizzju u tordna li jitkompla s-smiġħ tal-kawża kontra l-Avukat Ġenerali f'isem il-Gvern ta' Malta.

< Sentenza In Parte >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----